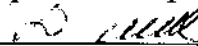

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»

Допускається до захисту
завідувач кафедри фінансів, банківської
справи та страхування
 доцент О.О. Драган
«15» грудня 2023 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ НВТОВ «МИРОНІВСЬКЕ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ БІОПІДПРИЄМСТВО»)

Виконав:

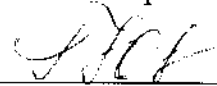
Бондар Антон Олександрович

(підпис)

Керівник:

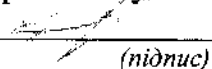
доцент Герасименко Ірина Олександрівна

(підпис)

Рецензент:

професор Свиноус Іван Вікторович

(підпис)

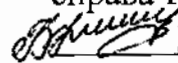
Я, Бондар Антон Олександрович, засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Затверджую гарант
ОПП «Фінанси, банківська
справа та страхування»

 доцент І.В. Артімонова
«19» грудня 2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра
Бондару Антону Олександровичу

Тема: «Управління фінансовими ризиками підприємства (за матеріалами НВТОВ «Миронівське сільськогосподарське біопідприємство)».

Перелік питань, що розробляються в роботі: визначити економічну сутність поняття фінансові ризики та представити їх класифікацію; навести способи управління ризиками, розглянути методичні підходи оцінки фінансових ризиків та управління ними; здійснити організаційно-господарську характеристику підприємства; проаналізувати основні показники фінансового стану підприємства; оцінити рівень ефективності управління фінансовими ризиками підприємства; визначити ймовірність банкрутства підприємства; запропонувати напрями зниження ризиків шляхом удосконалення системи управління ризиками на підприємстві та лімітування концентрації ризику.

Вихідні дані: фінансова звітність НВТОВ «Миронівське сільськогосподарське біопідприємство».

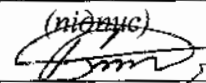
Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Період виконання	Відмітка про виконання
Огляд літератури	січень-лютий 2023	виконано
Теоретико-методична частина	березень-квітень 2023	виконано
Аналітична частина	травень-липень 2023	виконано
Рекомендаційна частина	серпень-вересень 2023	виконано
Оформлення роботи	жовтень 2023	виконано
Перевірка на плагіат	листопад 2023	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2023	виконано
Подання на рецензування	грудень 2023	виконано

Керівник

 доцент І.О. Герасименко

Здобувач

(підпис)
 А.О. Бондар
(підпис)

Дата отримання завдання «21» грудня 2022 року

РЕФЕРАТ

Бондар А.О. «Управління фінансовими ризиками підприємства (за матеріалами НВТОВ «Миронівське сільськогосподарське біопідприємство»)»

Досліджено та обгрунтовано сутність фінансових ризиків та способи управління ними, напрями удосконалення системи управління ризиками НВТОВ «Миронівське сільськогосподарське біопідприємство» та їх мінімізації шляхом лімітування концентрації ризиків.

Використано методи: теоретичного порівняння та узагальнення при визначенні сутності фінансових ризиків та їх класифікації; діалектичний метод для розкриття економічного змісту управління фінансових ризиків; логіко-історичний метод для систематизації основних теоретичних концепцій управління ризиками; метод теоретичного порівняння та узагальнення при визначенні сутності фінансових ризиків та їх класифікації; структурно-хронологічний для аналізу балансу та фінансової звітності підприємства, методи економіко-математичного моделювання для оцінки ймовірності банкрутства; метод аналізу та синтезу при розробці фінансово-економічних моделей ідентифікації та оцінки ризиків; метод порівняльного аналізу для вивчення впливу несистематичних фінансових ризиків на фінансовий стан підприємства.

Встановлено, що на сьогодні залишаються актуальними питання, пов'язані з реформуванням системи управління фінансовими ризиками на основі інструментів нейтралізації фінансових ризиків та їх наслідків на діяльність підприємства в цілому та фінансовий стан підприємства зокрема, враховуючи загрози нестабільного зовнішнього середовища.

Зроблено висновок щодо виявлення кризи ліквідності та високої ймовірності банкрутства НВТОВ «Миронівське сільськогосподарське біопідприємство» на основі моделей Альтмана, Ліса та Таффлера-Тішоу, що потребують зміну підходів та методів управління фінансовими ризиками шляхом їх удосконалення.

Одержані результати можуть бути використані у розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення системи управління фінансовими ризиками на підприємстві, забезпечать мінімізацію впливу ризику неплатоспроможності та зменшення ймовірності настання банкрутства.

Магістерська робота містить 80 сторінок, 20 таблиць, 13 рисунків, список використаних джерел з 52 найменувань, додатків.

Ключові слова: фінансові ризики, управління фінансовими ризиками, фінансовий стан, ймовірність банкрутства.

ANNOTATION

*Bondar A. «Management of financial risks at the enterprise
(based on the materials of
«Myronivske silskohospodarske biopidpryyemstvo» RPLLC)»*

The essence of financial risks and ways of managing them, directions for improving the risk management system of the «Myronivske silskohospodarske biopidpryyemstvo» RPLLC and their minimization by limiting concentration have been studied and substantiated.

The following methods were used: theoretical comparison and generalization in determining the essence of financial risks and their classification; dialectical method for revealing the economic content of financial risk management; logical-historical method for systematization of the main theoretical concepts of risk management; the method of theoretical comparison and generalization when determining the essence of financial risks and their classification; structural-chronological for the analysis of the balance sheet and financial statements of the enterprise, methods of economic-mathematical modeling for assessing the probability of bankruptcy; the method of analysis and synthesis in the development of financial and economic models of risk identification and assessment; method of comparative analysis to study the influence of unsystematic financial risks on the financial condition of the enterprise.

It has been established that today the issues related to the reform of the financial risk management system based on financial risk neutralization tools and their consequences on the enterprise's activities as a whole and the enterprise's financial condition in particular, taking into account the threats of an unstable external environment, remain relevant.

A conclusion was made regarding the identification of the liquidity crisis and the high probability of bankruptcy of the «Myronivske silskohospodarske biopidpryyemstvo» RPLLC based on the Altman, Lees and Tuffler-Tishaw models, which require a change in the approaches and methods of financial risk management through their improvement.

The obtained results can be used in the development of practical recommendations for improving the financial risk management system at the enterprise, which will ensure the minimization of the impact of the risk of insolvency and the reduction of the probability of bankruptcy.

The master's thesis contains 80 pages, 20 tables, 13 figures, a list of used sources from 52 names, appendices.

Key words: financial risks, financial risk management, financial condition, probability of bankruptcy.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Теоретико-економічна сутність поняття фінансові ризики та їх класифікація.....	7
1.2. Способи управління фінансовими ризиками.....	15
1.3. Методичні підходи аналізу фінансових ризиків підприємства.....	24
Висновки до розділу I.....	32
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ НВТОВ «Миронівське сільськогосподарське біопідприємство».....	34
2.1. Організаційно-господарська характеристика підприємства.....	34
2.2. Аналіз фінансового стану НВТОВ «Миронівське сільськогосподарське біопідприємство».....	37
2.3. Аналіз ймовірності банкрутства НВТОВ «Миронівське сільськогосподарське біопідприємство».....	53
Висновки до розділу 2.....	58
РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	60
3.1. Удосконалення системи управління ризиками НВТОВ «Миронівське сільськогосподарське біопідприємство».....	60
3.2. Лімітування концентрації ризику як напрям управління фінансовими ризиками.....	69
Висновки до розділу 3.....	72
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76
ДОДАТКИ.....	81

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Портоварас Т.Р. Методологічні аспекти аналізу фінансових ризиків як інструменту управління ними. Світ фінансів, 2018 № 3 (56). URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sl7article/view/1088>.
2. Землячова О.А., Савочка Л.С. Класифікація фінансових ризиків та методи їх зниження. Науковий вісник: Фінанси, банки, інвестиції, 2012 № 3. URL: <http://fbi.cfuv.ru/wp-content/uploads/2017/09/009zeml.pdf>.
3. Масло А.І. Економічна сутність, класифікація ризиків як об'єкту управління на біржовому товарному ринку. Ефективна економіка, 2016. № 1. URL: <http://www.economv.navka.com.ua7?op=1&z=4749>.
4. Зоріна О.А. Методи аналізу фінансових ризиків URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4746/1/21.pdf>.
5. Зоріна О.А. Ідентифікація ризиків підприємства як об'єктів економічного аналізу. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації, 2014. № 2. С. 62-77.
6. Диба М.І. Суть та види фінансових ризиків у системі ризик-менеджменту підприємства. Науковий журнал НУ «Львівська політехніка», 2018. URL: http://www.vlp.com.ua/files/04_28.pdf.
7. Проскура В.Ф. Методологічні підходи до управління ризиками. URL: economyandsociety.in.ua/journal/9_ukr/102.pdf.
8. Терещенко О.О. Дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства. Економіка України, 2013. № 8. С. 38-44.
9. Ярьсько Р.С. Ризик-менеджмент інвестиційних проектів енергетичних підприємств: дис. канд. екон. наук: 08.00.04. К.: НТУУ КПІ, 2016. 245 с.
10. Посохов І.М. Сучасні міжнародні стандарти ризик-менеджменту. URL: kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/30666/1/Posokhov_Suchasni_mizhнародni_2017.pdf.
11. Фінансова безпека підприємств і банківських установ: монографія / А.О. Єпіфанов, О.Л. Пластун, В.С. Домбровський [та ін.]; за заг. ред. д-ра екон.

наук, проф. А.О. Єпіфанова. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2019. 295 с.

12. Altman E. Financial ratios, discriminant analysis and the prediction of corporate bankruptcy. *The Journal of Finance*. 2018. Vol. 23 (September). p. 589-609.

13. Пономаренко Т.В. Прогнозування імовірності банкрутства в контексті оцінювання економічної стійкості підприємства. *Економічний аналіз*. 2016. № 2 (Т. 23). С. 160-168.

14. Кривда О.В. Економічні ризики та методи їх вимірювання: навчально-методичний комплекс дисципліни: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка», освітньої програми «Економіка бізнес-підприємства». Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 49 с. URL: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/29806>.

15. Матвійчук А.В. Моделювання фінансової стійкості підприємств із застосуванням теорії нечіткої логіки, нейронних мереж і дискримінантного аналізу. *Вісник НАН України*. 2015. № 9. С. 24-46.

16. Островська Г. Аналіз практики використання зарубіжних методик (моделей) прогнозування ймовірності банкрутства підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2011. № 2 (31). С. 99-111.

17. Пластун О.Л. Визначення сутності поняття «банкрутство» в сучасній науковій літературі. *Вісник ЖДТУ*. 2019. № 2. С. 256-261.

18. Васильєва Т.А., Леонов С.В., Кривич Я.М. Економічний ризик: методи оцінки та управління: навч. посібник. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 208 с.

19. Кривда О.В., Очеретяна О.В. Аналіз та методика управління ризиками на підприємствах деревообробної промисловості. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. Вип. 2(25). 2020. С. 235-240.

20. Грабовецький Б.Є. Планування та економічне прогнозування: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2013. 66 с.

21. Кобилецький В.Р. Відносні показники ліквідності і платоспроможності. *Онлайн журнал «Financial Analysis online»*. URL:

<https://www.finalon.com/metodvka-rozrakhunku/102-vidnosni-pokaznkvlikvidnosti>.

22. Базилевич В.Д. Історія економічних учень: підручник. 3-тє вид., випр. і доп. 2 Ч. 1. К: Знання, 2016. 582 с.

23. Вербицька Г.Л. До визначення поняття «ризик». Економіка України. 2014. № 4. С. 83-87.

24. Вітлінський В.В. Аналіз, оцінка і моделювання економічного ризику. К. : Деміур, 2016. 212 с.

25. Вітлінський В.В., Верченко П.І. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: навч.-методичн. посібник для самостійного вивчення дисципліни. К: КНЕУ, 2015. 292 с.

26. Воронкова Т.Є. Формування системи антикризового управління підприємством у сучасних умовах господарювання / Воронкова Т.Є., Гришук К.В. // Економіка та держава. – 2017. – № 5. – С. 82-84.

27. Залу́нін В.Ф. Організація управління економічним ризиком підприємств невиробничої сфери в умовах ринку. *Сталий розвиток економіки*. 2013. №2. С. 262-267.

28. Москаленко В.П. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа для діагностики його банкрутства. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. №6. С. 180-191.

29. Enterprise Risk Management – Integrated Framework / Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). New York, NY. 2014. URL: <http://www.coso.org>.

30. Serie ONR 49000 Risikomanagement für Organisationen und Systeme. URL: https://www.austrianstandards.at/fileadmin/user/bilder/downloads-produkte-undleistungen/fachinformation06_risikomanagement.pdf.

31. Atkinson A.A. Management Accounting. N.J.: Prentice Hall, Upper Saddle River, 2017. p. 34.

32. Терещенко О. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства. *Економіка України*. 2014. №3. С. 22-26.

33. Карпунцов М.В. Ризикостійкість підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2018. № 3 (81). С. 71-76.

34. Лунякіна Н. Управління ризиками підприємства. URL: http://irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I2IDBN=UmN&P21IDBN=UJRN&IMAGEFILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ekmk_2013_217.pdf.

35. Alfen H., Riemann A., Leidel K., Fischer K., Daube D. Lebenszyklusorientiertes Risikomanagement. Endbericht: 2020. 527 p.

36. Офіційний сайт Державного комітету статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

37. Герасименко І.О., Бондар А.О. Ключові елементи системи моніторингу фінансових ризиків підприємства/ матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти «Молодь – аграрній науці і виробництву». Інноваційні пріоритети у розвитку економіки та менеджменту, м. Біла Церква, 14 квітня 2023 р., С. 12-14.

38. С.М. Григулич, В.П. Лісовська, О.І. Макаренко, І.І. Пахомов [та ін.] Теорія ймовірностей для економістів: навч. посіб. М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ: КНЕУ, 2012. 307 с.

39. COSO's Enterprise Risk Management. Understanding and Communicating Risk Appetite, 2022.

40. Канеман Д. Прийняття рішень у невизначеності: Правила та упередження. Харків: Гуманітарний центр, 2015. 632 с.

41. Гречко А.В., Марченко В.М., Кузьмінська Н.Л., Кривда О.В. Дипломне проектування: написання, оформлення та захист атестаційних робіт для здобувачів вищої освіти: навч. посіб. для студ. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 21 с.

42. Вишнівська Б. Методи мінімізації фінансових ризиків / Б. Вишнівська // *Економіст*. – 2017. – № 6 – С. 58-59.

43. Говорушко Т.А. Страхові послуги: навч. посіб. – Київ: Центр

навчальної літератури, 2015. – 400 с.

44. Камінський А.Б. Моделювання фінансових ризиків / А.Б. Камінський. – К.: Київський ун-т, 2016. – 303 с.

45. Коваленко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / Л.О. Коваленко, Л.М. Ремньова. – [3-тє вид., випр. і доп]. – К.: Знання, 2018. 483 с.

46. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент: підруч. / Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна. – К.: Центр навчальної літератури, 2016. – 520 с.

47. Хлістунова Н.В. Фінансові ризики і платоспроможність підприємств // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 7(25). – С. 63-68.

48. Плиса В.Й. Управління ризиком фінансової стійкості підприємства // Фінанси України. – 2021. – № 1. – С. 67-72.

49. Бороноса В.М. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник / за заг. ред. В.М. Бороноса. – Суми: Вид-во СумДУ, 2012. – 539 с.

50. Таран О.В. Сучасні питання проблематики ризиків фінансової сфери діяльності підприємств: теоретичні узагальнення та прикладний аналіз. Харків: Константа. 2014. 108 с.

51. Донець Л.І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: навч. посібник / Л.І. Донець. – К.: Центр навчальної літератури, 2016. – 312 с.

52. Борисова Т.М. Теоретичні аспекти управління ризиком на підприємстві. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 7 (49). С. 116-121.